Slachta Margit
Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

JELZŐ KUTYA KIKÉPZŐJE

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÉSZÍTETTE:

Nagy Lajos

SZAKMAI LEKTOR:

Dr. Topál József

TARTALOM

Bevezető 4

A képzés indoklása, szabályozásának jogi háttere 5

A képzés jogi háttere 5

A képzés megnevezése 5

A képzés szervezésének feltételei 5

Képzőhellyel szembeni elvárások 6

Személyi feltételek 6

Tárgyi feltételek 7

A képzés bemeneti követelményei 10

Felmentések kezelése 11

A képzés felépítése 12

A képzési program célja 12

A képzés célcsoportja 12

A képzés során megszerezhető kompetenciák 12

A képzési idő 13

Teljesítési követelményrendszer 14

Vizsgakövetelmények 14

A záróvizsga értékelése 18

Javító- és pótlóvizsga 19

A képzés által nyújtott képesítés 19

A képzési program moduljai 20

1. Modul: Jelző kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek 20

A képzési program gyakorlata 23

2. Modul: Jelző kutyák kiképzése 23

Bevezető

A Jelző kutya kiképzője szociális ágazati képzés célja: a képzésben résztvevők képessé váljanak egyrészt az epilepsziával, cukorbetegséggel élő személy vagy más krónikus, rohamszerű állapotoktól veszélyeztetett személy, másrészt hallássérült személy számára rohamjelző, illetve hangot jelző kutya kiválasztására, kiképzésére, vizsgáztatására, kutya átadására és utógondozására.

A képzés konkrét célja: a jelző kutya kiképzője

a) megismeri a hallássérült személyek állapotának és rehabilitációjának sajátosságait, diagnózisaik értelmezését;
b) megismeri a rohamjelző kutyáért jelentkező személyek állapotának és rehabilitációjának sajátosságait, diagnózisaik értelmezését;
c) elsajátítja a képzésbe vonható kutya kiválasztását, a kutya szocializálásának fontos lépéseit, módszerét;
d) elméleti és gyakorlati ismereteket szerez a kiképzés módszereiről rohamjelző vagy hangot jelző feladatokra képzett kutya esetében;
e) megszerzi a kutya és leendő gazdája (kliens) összeszoktatásával kapcsolatos ismereteket;
f) megismeri a kiképzett kutya-kliens páros vizsgára való felkészítését, és elsajátítja a kutya átadása utáni utógondozási feladatokat.

A résztvevők váljanak képessé:

- rohamjelző vagy hangot jelző feladatra kiválasztani kölyökkutyát,
- kölyökkutyát szocializálni,
- a képzésbe bevont kutyát alap- és speciális feladatokra kiképezni,
- együttműködni a leendő gazdával, felmérve annak speciális igényeit,
- felkészíteni és oktatni a leendő gazdát, szükség szerint annak családtagját a kutya irányítására, képzésére,
- összeszoktatni a kutyát a leendő gazdájával, felkészíteni a kliens-kutya párost a jelző kutya vizsgára,
- utógondozást végezni a kutya átadása után,
- az utógondozás során felmérni a segítő kutya helytelen viselkedési formáit, bemutatni és megtanítani a kliensnek azok korrigálásának módszerét.

A KÉPZÉS INDOKLÁSA, SZABÁLYOZÁSÁNAK JOGI HÁTTERE

A 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet 3. § (1) b. szerint meghatározott segítőkutya kiképzői végzettség szükséges a segítőkutyák kiképzéséhez.
Jelző kutya segítheti jellemzően a cukorbetegek, epilepsziások és siketek, nagyothallók életét. A Cukorbeteg Egyesületek Országos Szövetsége adatai szerint Magyarországon több mint 1 millió ember cukorbeteg (átlagosan 10%-uknál, azaz kb. 100 ezer betegnél jelentkezik súlyos, rohamszerű hipo vagy hiperglikémia). Epilepsziával élők száma 150 ezer és 60 ezer siket, nagyothalló él. Rohamjelző kutyák kiképzése 2007-ben indult el hazánkban az AURA Segítő Kutya Alapítvány és a Kutyával az Emberért Alapítvány jóvoltából. Jelenleg 3 szervezet foglalkozik jelző kutyák képzésével. Az aktívan dolgozó jelzőkutyák száma alig haladja meg a 10-et (5 rohamjelző és 8 hallássérültet segítő). Az Európai Unióban a segítő-kutyával való ellátottság az érintettek körében átlagosan 2%. Ez Magyarországon hozzávetőleg 6200 aktív, dolgozó kutyát, a jelenlegi szám ötszázszorosát jelenti. Ezen cél eléréséhez jelentős létszámú (500-800 fő) jelző kutya kiképzőre lesz szükség. Tekintettel arra, hogy a képzés kiemelt jelentőségű a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának és önrendelkező életmódjának biztosításához, fontos, hogy ne csak a vizsgáztatáshoz, hanem a képzés folyamatához is a lehető legközvetlenebb szakmai kontroll kapcsolódhasson, elősegítve a szakmákat érintő jogszabályokban foglaltak megvalósulását.

A képzés jogi háttere

Törvények
1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

Miniszteri rendeletek
1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól
14/2022. (IV. 29.) EMMI rendelet a szociális ágazati képzésekről és vizsgakövetelményekről szóló (a továbbiakban: Rendelet)
27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól

A képzés pozicionálása a képzési/továbbképzési struktúrába
A képzés a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Fktv.) 1. § (2) bekezdése szerinti, jogszabály alapján szervezett képzés.

A képzés megnevezése
Jelző kutya kiképzője

A képzés szervezésének feltételei
Képzést az NSZI által pályázati úton kijelölt szervezet (a továbbiakban: képző) végezhet (14/2022. (IV. 29.) EMMI rendelet).

Online képzés szervezése
A képzési program keretében nem engedélyezett.

Képzőhellyel szembeni elvárások

a) személyi feltételek

A képzésben szakmai tantárgyakat oktatóknak a képzési programban (a továbbiakban: KP) feltüntetett szakmai képesítéssel kell rendelkezniük.

Tantárgyak szerinti bontásban:

Tantárgy	Oktató végzettsége	Oktató szakmai tapasztalata
1.1. Hallássérültek rehabilitációja	orvos, vagy szurdopedagógus illetve hallássérültek rehabilitációjával foglalkozó gyógypeagógus	Legalább 5 éves szakmai tapasztalat/ gyakorlat háziorvos vagy hallássérültek rehabilitációja területen
1.2. Alapismeretek az epilepsziáról és a cukorbetegségről	orvos, lehetőség szerint neurológus vagy belgyógyász szakorvos végzettség	Legalább 5 éves szakmai tapasztalat/ gyakorlat háziorvos vagy neurológus területen
2.1. A hangot jelző kutyák kiképzése	A 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet meghatározott Jelző kutya kiképzője OKJ (OKJ 53 810 01, OKJ 52 810 01 00 01 52 02) vagy azzal egyenértékű szakirányú végzettség.	Legalább 5 éves szakmai tapasztalat/ gyakorlat hangot jelző kutya kiképzői területen, illetve minimum 2 jelző kutya felkészítésének és a 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet szerinti vizsgáztatásának sikeres teljesítése. Előny felnőttképzésben szerzett gyakorlat.
2.2. A rohamjelző kutyák kiképzése	A 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet meghatározott Jelző kutya kiképzője OKJ (OKJ 53 810 01, OKJ 52 810 01 00 01 52 02) vagy azzal egyenértékű szakirányú végzettség.	Legalább 5 éves szakmai tapasztalat/ gyakorlat rohamjelző kutya kiképzői területen, illetve minimum 2 jelző kutya felkészítésének és a 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet szerinti vizsgáztatásának sikeres teljesítése. Előny felnőttképzésben szerzett gyakorlat.

b) tárgyi feltételek

Az oktató helyiségeknek meg kell felelniük a nemzeti szabványban vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, illetve azzal egyenértékű építési és műszaki előírásokban foglaltaknak, továbbá az építésügyi, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi jogszabályokban előírt követelményeknek és a közegészségügyi előírásoknak.

	Helyiségek	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
1.	Elméleti képzés során: tanterem/előadóterem	Képzési helyszínenként és csoportonként 1 db	A terem alapterülete min.: 3 m^2/fő, fűthető és hűthető
2.	Gyakorlati képzés során: kiképző helyiség	Képzési helyszínenként és csoportonként 1 db	A terem alapterülete: 25-90 m^2, fűthető és hűthető
3.	Gyakorlati képzés során: kiképzőpálya	Kiképzési helyszínenként minimum 700 m^2 sík, füves, körbe kerített terület	
4.	Elméleti és gyakorlati képzés során: WC helyiség	Képzési helyszínenként (a kiképzőpályát is beleértve) min. 1 db	Akadálymentesített. Amennyiben több WC szükséges, közülük min. 1 akadálymentesített kell legyen.
5.	Adminisztrációs iroda és irattár	Intézményenként 1 db	
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai			
	Eszköz, berendezés	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
6.	Elméleti képzés során: tanulóasztalok	Résztvevők létszámának figyelembevételével	Szükség szerint akadálymentesített berendezési tárgyak.
7.	Elméleti képzés során: tanári/előadói asztal	Tantermenként/előadótermenként 1 db	
8.	Elméleti képzés során: székek vagy írólapos székek	Résztvevők/oktatók létszámának figyelembevételével	
9.	Elméleti képzés során: vetítővászon vagy tábla és/vagy flipchart	Tantermenként/ előadótermenként 1 db	
10.	Elméleti képzés során: számítógép internet hozzáféréssel	Képzési helyszínenként 1 db	
11.	Elméleti képzés során: álló- és mozgóképvetítő eszköz/projektor	Képzési helyszínenként 1 db	
12.	Oktatófilm kutyakiképzés elméletéhez	5 db, a képző által szakszerűen elkészített videofelvétel a 3-4 napos kölyöktesztekről, 5 db videofelvétel a 6 hetes tesztekről	A filmek a Hundezentrum Canis-Familiaris (http://canis-familiaris.de/) által alkalmazott kölyöktesztek teljes anyagát kell, hogy tartalmazzák

			megfelelő feladatsorrendben.
13.	A jelző kutyák kiképzése gyakorlatához	2 db nyakörv 2 db 1-1,5 m-es és 2 db 2-3 m-es póráz 3 db dummy 3 db klikker 3 db műanyag kúp alakú bója 2 db magasugró akadály állítható magassággal 2 db zsámoly 1 db asztal kihúzható fiókkal 1 db kerekesszék 2 db apport kötél 2 db különböző méretű apportfa apporttárgyak fém és műanyag csőből 3 db különböző anyagú apportlabda 2 db plasztikkártya (bankkártya méretű) 3 db fémpénz 1 db gumi lábtörlő 1 db fém bögre (6-12 cm átmérő és magasság) 2 db fém kulcs, kulcscsomó 2 db fém kanál és/vagy villa 2 db 1 dl-es üveg 1 db mobiltelefon 1 db 25-30 cm hosszú, 15-20 cm széles és magas vesszőkosár 1 db 35-40 cm hosszú 25-30 cm széles és magas vesszőkosár 1 db 50-60 cm hosszú 35-40 cm széles és magas vesszőkosár 1 db könyöktámaszos mankó 3 db különböző méretű hám 2 db szék 1 db villanykapcsoló panel izzóval 1 db ajtó kilinccsel, kilincsre erősített kötéllel 1 db vezeték nélküli csengő 1 db hívásra alkalmas mobiltelefon 2 db dummy, „SEGÍTS!” felirattal (4-5 cm átmérő, 15-20 cm hossz, világos alapszín, piros felirat min. 4 cm-es betűmérettel) 1 db szagkerék minimum 4 db cserélhető mintatartóval	
14.	A jelző kutyák kiképzése gyakorlatához	Legalább 1 db, továbbá minden negyedik vizsgázóhoz további 1 db a	A kutyák állatorvos által igazoltan megkapták a 27/2009.

		kiképzési vizsgafeladatok tekintetében kezdő, és ugyanennyi haladó képzettségi szinten álló kutya.	(XII. 3.) SZMM rendeletben meghatározott segítő kutya oltási és parazitamentesítési ellátását.
15.	A jelző kutyák kiképzése gyakorlatához	Minden hallgató biztosítja a segédkiképzői szakmai gyakorlat során az instruktor irányítása mellett saját maga által képzett kutyát.	A hallgató és az általa biztosított kutya regisztrált a MATESZE honlapján (www.matesze.hu), a hallgató, mint a kutya kiképzője.

A képzés bemeneti követelményei

A képzés megkezdéséhez szükséges közismereti előképzettség
érettségi végzettség

A képzés megkezdéséhez szükséges szakmai előképzettség
Habilitációs kutya kiképzője a 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendeletben meghatározott Habilitációs kutya kiképzője (OKJ 52 810 01, OKJ 52 810 01 00 01 52 00), vagy ágazati képzés, vagy azzal egyenértékű szakirányú végzettség.

Szakmai gyakorlat területe és időtartama: a szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltétel a képzés megkezdése előtt 1 éves (minimum 200 óra) „Jelző kutya segédkiképzői" tevékenység teljesítése, és erről írásos igazolás beszerzése. A segédkiképzői gyakorlatot a 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet szerint kijelölt „Közreműködő szervezet" honlapján regisztrált, a gyakorlat teljesítésének teljes időtartamában aktív státuszú, jelző kutya kiképzésére jogosult szervezet államilag elismert jelző kutya kiképzője végzettséggel rendelkező kiképző (instruktor) mellett kell teljesíteni. Az „instruktor" minimum 2 jelző kutya (közülük minimum 1 rohamjelző) felkészítését és a 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet szerinti vizsgáztatását sikeresen teljesítette a „segédkiképző" gyakorlatának megkezdése előtt. Az 1 év gyakorlat során a közreműködő szervezet honlapján jelző kutya kiképzés alatt álló regisztrált kutyát kell a képzésben résztvevőnek képeznie a jelző kutya kiképző irányítása mellett. Az igazolást a kiképző szervezet hivatalos képviselője adja ki. Az igazolásnak tartalmaznia kell a gyakorlatot igazoló szervezet nevét, székhelyét, adószámát, hivatalos képviselő nevét, a kiképző (instruktor) nevét, a gyakorlat megkezdésének és befejezésének dátumát, a teljesített gyakorlati feladatok megnevezését, óraszámát, a teljesítés időpontjait, gyakorlat óraszámát, a szervezet hivatalos képviselőjének cégszerű aláírását, a kiállítás dátumát.

A következő tevékenységekben kell részt venni:
- kölyökkiválasztás,
- kölyök szocializáció,
- közlekedés zsúfolt helyen, emberek között, kosárral a kutya szájában,
- póráz gazdának való feladása földről,
- kisméretű fémtárgy vagy plasztikkártya feladása földről,
- ajtónyitás és becsukás,
- hangadás, majd csönd kérése,
- a szagazonosítás fázisainak, lépéseinek, technikájának bemutatása,
- segítségnyújtás roham közben,
- segítséghívás roham közben tárgy átadásával idegennek,
- segítséghívás roham közben vészhívó megnyomásával,
- a telefoncsörgés, ébresztőóra jelzése a gazda kezére bökéssel,
- hangadás, majd csönd, kérésre,
- háztartási zajok jelzése hangforráshoz vezetéssel feladatok tanítását több módszerrel,
- tipikus utógondozási probléma lehetséges megoldási módozatai.

Egyéb speciális feltételek
A képzés megkezdéséhez szükséges: egészségügyi vizsgálat a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 1.§ b) pontja szerinti alkalmassági vizsgálat.

Az a jelentkező, aki a képzési szerződés megkötése előtti alkalmassági vizsgálaton önhibájából nem jelenik meg, vagy a vizsgálat alapján alkalmatlannak minősül, a képzésben nem vehet részt.

Felmentések kezelése

Felmentési lehetőség a képzés során nem biztosított.

Előzetesen megszerzett tudás beszámítása

Előzetesen megszerzett tudás beszámítása nem lehetséges.

Előzetes tudásmérés

Előzetes tudásmérés nem engedélyezett.

A képzés eredményes elvégzésének igazolása

tanúsítvány

A KÉPZÉS FELÉPÍTÉSE

A képzési program célja

A képzésben résztvevők képessé váljanak epilepsziás, cukorbeteg, vagy más rohamszerű állapotot előidéző betegek, másrészt hallássérültek számára rohamjelző vagy hangot jelző kutya kiválasztására, kiképzésére, vizsgáztatására, a kutya átadására és utógondozására.

A képzés célcsoportja

18. életévét betöltött, érettségivel és a képzés megkezdéséhez szükséges szakmai előképzettséggel rendelkező, egészségügyi és pszichológiai alkalmasságot teljesített személyek.
Csoportlétszám: 5-17 fő a képzés minden elméleti és gyakorlati tárgya esetében.

A képzés során megszerezhető kompetenciák

Ismeri az alábbi témákat:

- hallássérülés definíciója, okai, fokozatai, a hallás szerepe, vezetéses halláscsökkenés, idegi eredetű halláscsökkenés, a hallássérüléssel összefüggő beszédkészségbeli fogyatékosság jelensége és következményei, a hallássérülés személyiségre, életvitelre gyakorolt hatásai,
- a siketek által használt kommunikációs csatornák, helyes viselkedési mód hallássérültekkel való kommunikáció során, segítségnyújtás módszere hallássérülteknek, az artikuláció, intonáció és hangerő szerepe a kutyával és a hallássérült személlyel való kommunikáció során,
- a hallásukat műtéti úton helyreállított hallássérültek helyzetének jellemzői, a hallásjavító eszközök jellemzői és szerepük a kommunikáció elősegítésében,
- a hallássérültek kommunikációjának sajátosságai, a nonverbális kommunikáció lehetőségei, a kommunikációt segítő főbb alternatív, illetve kiegészítő kommunikációs megoldások siketek esetében (jelnyelv, szájról olvasás), a hallássérült emberek helyzetének átérzése, személyiségük, viselkedésük megértésének fontossága, a hallássérült személyekkel való hatékony együttműködés módszerei, szempontjai,
- a hallássérültek szociális elszigetelődésének okai, negatív pszichés hatások, a hallássérültek hatékony gondozásának feltételei és főbb módszerei, az életkor szerepe a hallássérültek rehabilitációjában, a halmozottan sérült hallássérültek különleges igényei és gondozásuk lehetőségei, a hallássérültek (re)habilitációjának különböző válfajai, helyszínei, szolgáltatási sajátosságai,
- az epilepszia jellemzői és a rohamok keletkezése, az epilepsziás működészavarok főbb fajtái, lehetséges kórokai, a rohamkészséghez kapcsolódó főbb jelenségek, a leggyakoribb rohamtípusok kategóriái, életkorhoz köthető epilepsziaformák, az életkor jelentősége a gyógyhajlam tekintetében,
- az epilepszia agykárosodással vagy szellemi hanyatlással járó esetei, halmozott és „status” rohamok definíciója, roham utáni bénulás esetei, epilepsziás rohamot kiváltó környezeti ingerek, az aura definíciója, milyen módokon képes a beteg elfojtani a rohamokat, a rosszullét veszélyei,
- az epilepsziával élők rehabilitációja, annak előnyös hatásai, a folyamatos gondozás által kialakított betegségtudat okozta problémák, a hozzátartozók és a kiképző megfigyelési szempontjai a roham alatt, a segítségnyújtás módjai,
- a rohamnaptár és a tájékoztató kártya szerepe, jelentősége, az epilepszia diagnosztikai és főbb kezelési eljárásai,
- az epilepsziával élők speciális családi, pszichés problémái, a pszichoterápia szükségessége epilepsziás betegek esetében, az epilepsziás betegek társadalmi befogadással kapcsolatos problémái, foglalkoztatási nehézségei, az epilepsziás gyerekek leggyakoribb viselkedési, szocio-kognitív problémái, a normál vagy otthoni és iskolai nevelés dilemmája, speciális iskola választás az epilepsziával élő gyermekek esetében,
- a cukorbetegség deffiníciója, típusai, jellemző tünetei, kezelési eljárások,

- főbb szempontok a segítőkutyáért jelentkezők alkalmasságának megítélése és a kutyával való összeszoktatás specifikumainak kidolgozása során, ideális munkastílus kialakításának módjai a segítőkutya alkalmazását tanuló, különböző sérüléstípustól szenvedő kliens és a kiképző között,
- a magyar fogyatékosokat érintő jogi és társadalmi környezet bemutatása.

Ismeri és gyakorlatban is magas szinten tudja alkalmazni:
- a jelző kutya kölyökkortól való kiválasztásának, felnevelésének fontos szempontjait,
- az alap- és speciális kiképzés elméletét,
- az átadó vizsgára való felkészítés folyamatát és a gazda számára való átadás lépéseit.

Jártas a képzési programhoz való csatlakozás feltételeiben, és a jelző kutyák kiválasztására alkalmas kölyöktesztek végzésében és értékelésében.
- Tisztában van a kutya korai szocializációs folyamatával, az alap- és speciális kiképzés egyes lépéseivel.
- Ismeri a szintfelmérő adatlapok kitöltésének és kiértékelésének módját, valamint a vizsgára való felkészítés egyes lépéseit.
- Ismeri az alternatív képzési technikák előnyeit és alkalmazhatóságuk korlátait és a gyakorlatban adekvát módon alkalmazza azokat.
- Képes a kutyát és gazdáját átadó vizsgára felkészíteni és a vizsgát sikeresen teljesíteni, valamint ismeri az átadó vizsga kiértékelésének mikéntjét.

A képzési idő

	Óraszám(óra)*	
Modulok, tantárgyak	**Elmélet**	**Gyakorlat**
1. Modul: Jelző kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek		
1.1. Hallássérültek rehabilitációja	40	
1.2. Alapismeretek az epilepsziáról és a cukorbetegségről	80	
2. Modul: Jelző kutyák kiképzése (Gyakorlat)		
2.1. A hangot jelző kutyák kiképzése		60
2.2. A rohamjelző kutyák kiképzése		170
Összesen: 350 óra; 35% elmélet 65% gyakorlat	**120 óra**	**230 óra**

** Megjegyzés: az óraszámot tanórának tekintjük, így 1 tanóra = 45 perc.*

Teljesítési követelményrendszer

Maximális hiányzás mértéke a program, illetve a tantárgy teljes óraszámának 10%-a, azzal a megszorítással, hogy egyetlen tantárgy esetében sem haladhatja meg a hiányzás mértéke az előírt óraszám 10%-át.

A részvétel igazolása az oktatók által vezetett jelenléti ív ellenjegyzésével történik.
A képzésen résztvevő személy a képzés végén záróvizsgát tesz (Rendelet 5. § (1)-(2) bekezdése).
A záróvizsga szóbeli és gyakorlati vizsgafeladatból áll.

A szóbeli és gyakorlati vizsgához a miniszter által jóváhagyott központi tételsort az NSZI a honlapján közzéteszi, mely a miniszter által történő visszavonásig használható fel.

Záróvizsgára bocsátás feltételei
A képzési programban meghatározott elméleti és gyakorlati óraszám teljesítésének igazolása.

Vizsgakövetelmények
A képző a záróvizsgát a képzés utolsó napját követő 60 napon belül köteles megszervezni. A záróvizsga időpontjáról a képző legalább 30 nappal korábban írásban tájékoztatja a képzésben részt vevő személyt. A képző az NSZI-nek a vizsga megkezdése előtt legalább 30 nappal írásban bejelenti a záróvizsgát, és megküldi a képzési programban meghatározott záróvizsgára bocsátás feltételeinek teljesítéséről szóló igazolást.

A záróvizsga 4 tagú vizsgabizottság előtt zajlik.
A vizsgabizottság 2 tagjának jelölésére a Magyar Terápiás és Segítőkutyás Szövetség Egyesület a kijelölt szakmai szervezet.
A vizsgabizottság osztható a szóbeli és a gyakorlati vizsgák esetében is a vizsgabizottság elnökének döntése alapján.
A vizsgacsoport létszáma minimum 5 fő, maximum 30 fő.

Szóbeli vizsga
A képzésben részt vevő személy kihúzott szóbeli tétel alapján beszámol az elméleti és gyakorlati képzésen megszerzett tudásáról (felkészülési idő: 20 perc/vizsgázó, felelési idő: 10 perc/vizsgázó).

A vizsgafeladat megnevezése: Jelző kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek.

A vizsgafeladat leírása
A szóbeli tételsorból a vizsgázó 1 tételt húz. 1 tételen 2 kérdés szerepel (az első a hallássérülés, a második az epilepszia vagy a cukorbetegség témakörére vonatkozik). A vizsgafeladat az alábbi tanulási eredmények tudáselemeinek mérésére és értékelésére irányul:

1. **vizsgarész**
   - A hallássérülés definíciója, okai, fokozatai, a hallás szerepe, vezetéses halláscsökkenés, idegi eredetű halláscsökkenés, a hallássérüléssel összefüggő beszédkészségbeli fogyatékosság jelensége és következményei, a hallássérülés személyiségre, életvitelre gyakorolt hatásai.
   - A siketek által használt kommunikációs csatornák, helyes viselkedési mód hallássérültekkel való kommunikáció során, segítségnyújtás módszere hallássérülteknek az artikuláció, intonáció és hangerő kutyával való vokális kommunikáció során szükséges szabályozásában.
   - A hallásukat műtéti úton helyreállított hallássérültek helyzetének jellemzői, a hallásjavító eszközök jellemzői és szerepük a kommunikáció elősegítésében.

- A hallássérültek kommunikációjának sajátosságai, a nonverbális kommunikáció lehetőségei, a kommunikációt segítő főbb alternatív, illetve kiegészítő kommunikációs megoldások siketek esetében (jelnyelv, szájról olvasás), a hallássérült emberek helyzetének átérzése, személyiségük, viselkedésük megértésének fontossága, a hallássérült személyekkel való hatékony együttműködés módszerei, szempontjai.
- A hallássérültek szociális elszigetelődésének okai, negatív pszichés hatások, a hallássérültek hatékony gondozásának feltételei és főbb módszerei, az életkor szerepe a hallássérültek rehabilitációjában, a halmozottan sérült hallássérültek különleges igényei és gondozásuk lehetőségei, a hallássérültek (re)habilitációjának különböző válfajai, helyszínei, szolgáltatási sajátosságai.

2. vizsgarész

- Az epilepszia jellemzői és a rohamok keletkezése, az epilepsziás működészavarok főbb fajtái, lehetséges kórokai, a rohamkészséghez kapcsolódó főbb jelenségek, a leggyakoribb rohamtípusok kategóriái, életkorhoz köthető epilepsziaformák, az életkor jelentősége a gyógyhajlam tekintetében.
- Az epilepszia agykárosodással vagy szellemi hanyatlással járó esetei, halmozott és „status" rohamok definíciója, roham utáni bénulás esetei, epilepsziás rohamot kiváltó környezeti ingerek, az aura definíciója, milyen módokon képes a beteg elfojtani a rohamokat, a rosszullét veszélyei.
- Az epilepsziával élők rehabilitációja, annak előnyös hatásai, a folyamatos gondozás által kialakított betegségtudat okozta problémák, a hozzátartozók és a kiképző megfigyelési szempontjai a roham alatt, a segítségnyújtás módjai.
- A rohamnaptár és a tájékoztató kártya szerepe, jelentősége, az epilepszia diagnosztikai és főbb kezelési eljárásai.
- Az epilepsziával élők speciális családi, pszichés problémái, a pszichoterápia szükségessége epilepsziás betegek esetében, az epilepsziás betegek társadalmi befogadással kapcsolatos problémái, foglalkoztatási nehézségei, epilepsziás gyerekek leggyakoribb viselkedési, szocio-kognitív problémái, normál vagy otthoni és iskolai nevelés dilemmája, speciális iskolaválasztás az epilepsziával élő gyermekek esetében.
- A cukorbetegség definíciója.
- A cukorbetegség típusai.
- Az 1-es, illetve 2-es típusú cukorbetegség jellemző tünetei.
- A cukorbetegség kezelési eljárásai.
- A cukorbetegség szövődményei.
- A diéta, megfelelő étrend jelentősége a cukorbetegek egészségmegőrzésében.
- Főbb szempontok a segítőkutyáért jelentkezők alkalmasságának megítélése és a kutyával való összeszoktatás specifikumainak kidolgozása során, ideális munkastílus kialakításának módjai a segítőkutya alkalmazását tanuló, különböző sérüléstípustól szenvedő kliens és a kiképző között.
- A magyar fogyatékosokat érintő jogi és társadalmi környezet bemutatása.

A vizsgafeladat értékelésének szempontjai vizsgarészenként

– Feladat megértése, a lényeg kiemelése	0-10 pont
– Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	0-20 pont
– Tartalmi kifejtés, elvek, folyamatok ismerete és alkalmazása	0-30 pont
– Összefüggések értelmezése	0-16 pont
– Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	0-12 pont
– Szaknyelv alkalmazása	0-12 pont

Vizsgarészenként összesen adható maximum: 100 pont
A vizsgarészek eredményét átlagolni kell. A vizsgafeladat akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes átlagpontszám legalább 51%-át (51 pontot) elérte.
A szóbeli vizsgafeladat aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 20%

Gyakorlati vizsga
Záróvizsgára az bocsátható, aki a képzési programban megállapított vizsgára bocsátási követelményeknek eleget tesz.
A vizsgafeladat végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: összesen 40 perc,
amelyből
- 1. vizsgarész: 25 perc
- 2. vizsgarész: 15 perc

A vizsgafeladat az alábbi két vizsgarészből áll

1. **vizsgarész: Jelző kutya kiképzése**
   A vizsgázó a központi feladatsort végzi el, mely az A), a B) és a C) témakörökből tartalmaz egy-egy feladatot. Valamennyi feladatnál a vizsgázó először az adott feladatban kezdő szinten álló, lehetőleg 1 évesnél fiatalabb kutyával mutatja be lépésről-lépésre, milyen módszerrel (pozitív megerősítéssel, klikker tréninggel, „do as I do"-val, vagy ignorálás dummy tréninggel) tanítja meg a kutyát az adott feladatra. Ezután a vizsgabizottságnak szóban elmagyarázza, hogyan lép tovább a tanításban. Ezt követően a vizsgázó a maga által képzett kutyával mutatja be ugyanezt a feladatot. A vizsgázónak a vizsgán egy rohamjelző és egy hangot jelző kutya feladatot is be kell mutatnia.

   A) Témakörök rohamjelző és hangot jelző kutya kiképzéséhez:
      - Kölyökkiválasztás előkészítése, megvalósítása adott típusú munkára a Hundezentrum Canis-Familiaris (http://canis-familiaris.de/) által alkalmazott kölyökkutya teszt alapján.
      - Fiatal kutya szocializációjának legfőbb mozzanatai és a folyamat kontrolljának helyes módozatai (találkozás idegen, furcsa emberekkel, idegen kutyákkal), az enyhe félelmi agresszió esetében alkalmazandó eljárás, enyhe félelmi reakció (zajoktól, tárgyaktól, emberektől) esetén alkalmazandó eljárás (deszenzitizáció, pozitív ellenkondicionálás).
      - Közlekedés zsúfolt helyen, emberek között, kosárral a kutya szájában (a kosárban egy zacskó jutalomfalat van).
      - Póráz gazdának való feladása földről (legalább két alkalommal, zavaró körülmények mellett is).
      - Kisméretű fémtárgy vagy plasztikkártya feladása földről.
      - Ajtónyitás és becsukás (előre felrögzített madzaggal, illetve kifelé nyíló ajtó esetén lehet madzag nélkül, befelé és kifelé is át kell haladni az ajtón).
      - Hangadás, majd csönd kérése.

   B) Témakörök rohamjelző kutya kiképzéséhez:
      - Állapotváltozás (elő)jelzése szagazonosítás módszerével. A szagazonosítás fázisainak, lépéseinek, technikájának bemutatása:
        - szagminta készítés, tárolás, kezelés technikája, szabályai,
        - szagminta, mint feltételes válaszkiváltó inger klasszikus asszociációval,
        - szagminta testrészeken statikusan, mozgásban, különböző testhelyzetekben, helyszíneken,

- szagminta jelzésének kiépítése,
- szagkerék használatának technikája, fázisai,
- szagminta jelzés a lakásban, utcán, autóban,
- szagminta áthelyezése a leendő gazdára (betegen) – technika, helyszínek bemutatása.

– Segítségnyújtás roham közben. A kiképző rosszullétet szimulál, miközben biztatja a kutyát a segítségnyújtásra (enyhe bökés orral vagy nyalogatás nyelvvel bizonyos testrészekre – kézfej, tenyér, alkar, nyak, arc, homlok, fül).
– Segítség hívása roham közben tárgy átadásával idegennek (dummy, SEGÍTS! felirattal). A vizsgabizottság egy tagja a kiképző három használati tárgyát helyezi el egymástól kb. 1 méterre, a földtől kb. fél méter magasságban (polcon, padon), majd a kiképzőt megkéri, hogy hozassa be a jelző tárgyat a kutyával a vizsgabizottság tagjának. A kiképző 2-3 méterről küldi a kutyát a tárgyért, majd a vizsgabizottság tagjához.
– Segítség hívása roham közben vészhívó megnyomásával. Vészhívó kapcsolás gyakorlópanel alkalmazásával. A kiképző 2-3 méterről küldi a kutyát a vészhívó panelhez.

C) Témakörök hangot jelző kutya kiképzéséhez:
– Telefoncsörgés, ébresztőóra jelzése a gazda kezére bökéssel.
– Hangadás (legalább egyféle hang, majd csönd, kérésre).
– Háztartási zajok jelzése hangforráshoz vezetéssel (például: kukta/vízforraló, ajtócsengő vagy kopogás ajtón, tűzjelző megszólalása, gyereksírás; a feladatok tanítását több módszerrel is be kell mutatni).
– Segítő kutya nevelőjének egy, a kezdő kutya számára optimális szintfelmérő feladatsor összeállítása (minimum 5 feladat).
– Tipikus utógondozási probléma lehetséges megoldási módozatai (behívási gondok, több vezényszó kiadása szükséges a végrehajtáshoz, más telefonjának csörgését is jelzi a kutya, vagy saját telefont akkor is jelez, ha az nem csöng).

2. vizsgarész: Jelző kutya átadása kliensnek

A vizsgázó a központi feladatsort végzi el, mely az A) és a B) témakörökből tartalmaz egy-egy feladatot. A feladat végrehajtásához a vizsgázó által kiképzett kutyát kell bevonni. Ismerteti szóban a feladat tanítási módszerét, folyamatát és elkezdi azok tanítását egy, a kutyával most összeismerkedő és a kutya használatát most tanuló személy („kliens") bevonásával. Elmagyarázza a recipiensnek a teendőket, felügyeli a feladat végrehajtását és korrigálja, amikor szükséges. Ismerteti szóban a képzési módszereket és azok lépéseit.

A) Rohamjelző témakörök:
– Közlekedés zsúfolt helyen, emberek között, kosárral a kutya szájában (a kosárban egy zacskó jutalomfalat van).
– Póráz gazdának való feladása földről (legalább két alkalommal, zavaró körülmények mellett is).
– Kisméretű fémtárgy vagy plasztikkártya feladása földről.
– Ajtónyitás és becsukás (előre felrögzített madzaggal, illetve kifelé nyíló ajtó esetén lehet madzag nélkül, befelé és kifelé is át kell haladni az ajtón).
– Hangadás, majd csönd kérése.
– Állapotváltozás (elő) jelzése gazdának szagazonosítás módszerével (pozitív szagminta elrejtése gazda ruházatában).

- Segítségnyújtás roham közben. A kiképző rosszullétet szimulál, miközben biztatja a kutyát a segítségnyújtásra (enyhe bökés orral vagy nyalogatás nyelvvel bizonyos testrészekre – kézfej, tenyér, alkar, nyak, arc, homlok, fül).
- Segítség hívása roham közben tárgy átadásával idegennek (dummy, SEGÍTS! felirattal). A vizsgabizottság egy tagja a gazda három használati tárgyát helyezi el egymástól kb. 1 méterre, a földtől kb. fél méter magasságban (polcon, padon), majd a gazdát megkéri, hogy hozassa be a jelző tárgyat a kutyával a vizsgabizottság tagjának. A gazda 2-3 méterről küldi a kutyát a tárgyért, majd a vizsgabizottság tagjához.
- Segítség hívása roham közben vészhívó megnyomásával. Vészhívó kapcsolás gyakorlópanel alkalmazásával. A kiképző 2-3 méterről küldi a kutyát a vészhívó panelhez.

B) Hangot jelző kutya témakörök:
- A telefoncsörgés, ébresztőóra jelzése a gazda kezére bökéssel.
- Hangadás (legalább egyféle hang, majd csönd, kérésre).
- Háztartási zajok jelzése hangforráshoz vezetéssel (például: kukta/vízforraló, ajtócsengő vagy kopogás ajtón, tűzjelző megszólalása, gyereksírás) feladatok tanítását több módszerrel is.
- Tipikus utógondozási probléma lehetséges megoldási módozatai (behívási gondok, több vezényszó kiadása szükséges a végrehajtáshoz, más telefonjának csörgését is jelzi a kutya, vagy saját telefont akkor is jelez, ha az nem csöng).

A vizsgafeladat értékelésének szempontjai minden vizsgarészben

– Felkészülés (eszközök kiválasztása, elhelyezése)	0-10 pont
– A kutyával való kontaktus felvétele	0-10 pont
– A kiképzési módszer választása, a módszer feladathoz igazított lépéseinek ismerete, alkalmazása	0-30 pont
– A feladat végrehajtása közben a kutya belső állapotának felismerése	0-10 pont
– A kutya személyiségéhez és belső állapotához igazított motiváció és gátlás alkalmazása	0-10 pont
– Eszközhasználat, feladatbemutatás, problémamegoldás	0-30 pont

Az 1. és 2. vizsgarészben is témakörönként adható maximum pontszám 100 pont. A témakörök eredményét részvizsgánként átlagolni kell. Részvizsgánként összesen adható maximum 100 pont.
A részvizsgákon elért eredményeket átlagolni kell, ez az átlag adja a gyakorlati vizsga eredményét.
A számítás módja:
1. vizsgarész eredménye = (A+B+C) pontszám/3
2. vizsgarész eredménye = (A+B) pontszám/2
Gyakorlati vizsga eredménye: 1.+2. vizsgarész pontszáma/2
A vizsgafeladat akkor eredményes, ha a vizsgázó vizsgarészenként a megszerezhető összes pontszám legalább 51%-át (51 pontot) elérte.

A gyakorlati vizsgafeladat aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 80 %

<u>A záróvizsga értékelése</u>
A szóbeli és a gyakorlati vizsgák százalékos eredményét súlyozottan átlagolni kell.
Szóbeli vizsga aránya 20 %
Gyakorlati vizsga aránya 80 %
A vizsgát az átlageredmény alapján kell értékelni.
A záróvizsgát a vizsgabizottság

a) kiválóan megfelelt 80-100 %
b) megfelelt 51-79 %
c) nem felelt meg 0-50 %
minősítéssel értékeli.

A vizsgázó záróvizsgája sikertelen, ha bármelyik (szóbeli, gyakorlati) vizsgafeladat „nem felelt meg" minősítéssel zárul.

Javító- és pótlóvizsga

Sikertelen vizsga esetén a vizsgázó javítóvizsgát tehet.
Ha a vizsgázó a vizsgát neki fel nem róható okból meg sem kezdte, vagy megkezdte, de befejezni nem tudta, pótlóvizsgát tehet.
A javító- és a pótlóvizsga a képzés befejezését követő egy éven belül tehető le.
A képző bejelentése alapján az NSZI a javító- és pótlóvizsgára legkésőbb a képzés utolsó napját követő egy éven belül lehetőséget biztosít.
Az NSZI a javító- és pótlóvizsga szervezése során a Rendelet 5. § (9) bekezdésében előírt létszámkorláttól eltérhet.
A záróvizsgára vonatkozó további tudnivalókat (a vizsgabizottság összetétele és díjazása, a záróvizsga dokumentumai, a szociális ágazati képzések vizsgaelnöki névjegyzéke, záró rendelkezések) a Rendelet tartalmazza.

A képzés által nyújtott képesítés

Jelző kutya kiképzője

A KÉPZÉSI PROGRAM MODULJAI

1. Modul: Jelző kutyák alkalmazásához szükséges rehabilitációs ismeretek

Modul célja

A résztvevők ismerjék a hallássérülés definícióját, okait, fokozatait, következményeit, a hallás szerepét, a hallássérült emberek szociális elszigetelődésének okait, negatív pszichés hatásokat, a hallássérültek hatékony támogatásának feltételeit és főbb módszereit, az életkor szerepét a hallássérült emberek rehabilitációjában. A résztvevők számára áttekintést nyújtson az epilepszia jellemzői, lehetséges kórokai, a rohamok keletkezése, az epilepsziás működészavarok főbb fajtái, a halmozott és "status" rohamok jellemzői, a rohamkészséghez kapcsolódó főbb jelenségek, a leggyakoribb rohamtípusok, az életkorhoz köthető epilepsziaformák, az epilepszia agykárosodással vagy értelmi változással járó formái, az epilepsziás rohamot kiváltó környezeti ingerek típusai területén.
Ismerjék az aura fogalmát, milyen módokon képes a beteg elfojtani a rohamokat, mennyire lehet veszélyes a rosszullét, az epilepszia diagnosztikai eljárásainak jellemzőit, főbb kezelési eljárásait. Ismerjék a cukorbetegség definícióját, típusait, jellemző tüneteit, kezelési eljárásokat.

A modul tantárgyai

1.1. Hallássérültek rehabilitációja (40 tanóra elmélet)
1.2. Alapismeretek az epilepsziáról és a cukorbetegségről (80 tanóra elmélet)

1.1. Hallássérültek rehabilitációja

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás.

Óraszám: 40 tanóra elmélet

A tantárgy célja: a képzésben részt vevő ismerje a hallássérülés definícióját, okait, fokozatait, következményeit, a hallás szerepét, vezetéses és idegi eredetű halláscsökkenés okait, a hallássérüléssel összefüggő beszédkészségbeli fogyatékosság jelenségét, következményeit, a hallássérülés személyiségre, életvitelre gyakorolt hatásait, a hallássérült emberek (re)habilitációjának különböző válfajait, helyszíneit, szolgáltatási sajátosságait, valamint a hallássérült személyekkel való hatékony együttműködés módszereit, szempontjait.

A tantárgy rövid tartalma: a hallássérülés definíciója, okai, fokozatai, a hallás szerepe, vezetéses halláscsökkenés, idegi eredetű halláscsökkenés, a hallássérüléssel összefüggő beszédkészségbeli fogyatékosság jelensége és következményei, a hallássérülés személyiségre, életvitelre gyakorolt hatásai. A siketek által használt kommunikációs csatornák, helyes viselkedési mód hallássérültekkel való kommunikáció során, segítségnyújtás módszere hallássérülteknek az artikuláció, intonáció és hangerő kutyával való vokális kommunikáció során szükséges szabályozásában. A hallásukat műtéti úton helyreállított hallássérültek helyzetének jellemzői, a hallásjavító eszközök jellemzői és szerepük a kommunikáció elősegítésében. A hallássérültek kommunikációjának sajátosságai, a nonverbális kommunikáció lehetőségei, a kommunikációt segítő főbb alternatív, illetve kiegészítő kommunikációs megoldások siketek esetében (jelnyelv, szájról olvasás), a hallássérült emberek helyzetének átérzése, személyiségük, viselkedésük megértésének fontossága, a hallássérült személyekkel való hatékony együttműködés módszerei, szempontjai. A hallássérültek szociális elszigetelődésének okai, negatív pszichés hatások, a hallássérültek hatékony gondozásának feltételei és főbb módszerei, az életkor szerepe

a hallássérültek rehabilitációjában, a halmozottan sérült hallássérültek különleges igényei és gondozásuk lehetőségei, a hallássérültek (re)habilitációjának különböző válfajai, helyszínei, szolgáltatási sajátosságai.

A tanóra során tisztázandó fogalmak: hallás, hallássérült, siket, vezetéses és idegi eredetű hallászcsökkenés, beszédkészségbeli fogyatékosság, kommunikációs csatornák, artikuláció, intonáció, hangerő, vokális kommunikáció, jelnyelv, szájról olvasás.

Kötelező szakirodalom:

- Perlusz - Kovács - Keresztessy (2005): Bevezetés a hallássérültek habilitációjába, rehabilitációjába. Fogyatékosok Esélye Közalapítvány, Budapest. ISBN 963-864-047-2

Ajánlott szakirodalom:

- Győrffy Pál - Dr. Bődör Jenő (1978): Gyógypedagógiai ismeretek a hallási fogyatékosság köréből. Tankönyvkiadó vállalat, Budapest

Jogszabályok:

- nem releváns

1.2. Alapismeretek az epilepsziáról és a cukorbetegségről

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás.

Óraszám: 80 tanóra elmélet

A tantárgy célja: a képzésben részt vevők ismerjék meg az epilepszia jellemzőit, lehetséges kórokait, a rohamok keletkezését, az epilepsziás működészavarok főbb fajtáit, a halmozott és "status" rohamok jellemzőit. Ismerjék a leggyakoribb rohamtípusokat, az életkorhoz köthető epilepsziaformákat, az epilepszia agykárosodással vagy értelmi változással járó formáit, az epilepsziás rohamot kiváltó környezeti ingerek típusait, az aura fogalmát, az epilepszia diagnosztikai eljárásainak jellemzőit, főbb kezelési eljárásait. Ismerjék a cukorbetegség definícióját, típusait, tüneteit, kialakulásának okait, kezelésének módozatait.

A tantárgy rövid tartalma: az epilepszia gyakorisága, természetes lefolyása, prognózisa. Epilepsziák agyi károsodás háttérrel. Az epilepszia genetikája – epilepsziát okozó genetikai eltérések. Neurofiziológiai és neurokémiai alapok. A rohamok patomechanizmusa. Parciális (fokális, lokális), komplex parciális, generalizált (motoros görccsel járó vagy anélküli), mioklónusos (izomrángásos), klónusos generalizált, tónusos generalizált, tónusos-klónusos (Grand Mal), tónusvesztéses roham. Alkalmi epilepsziás roham. Anamnézis – megfigyelés. Pszichoszociális anamnézis, betegségtörténet. Az EEG szerepe az epilepszia kivizsgálásában. Képalkotó eljárások. Neuropszichológiai megközelítés. Az epilepsziák egyszerűsített osztályozása. Az epilepszia differenciáldiagnosztikája (szinkópe, migrén és epilepszia, epizodikus cerebrovaszkuláris történések, epilepszia gyanúját keltő paroxizmális mozgászavarok, paroxizmális alvásesemények, hiperventillációs (túllégzéses) szindróma - szorongásos rohamok, a vér kémiai összetételének hirtelen változásai). A gyógyszeres kezelés célja és alapelvei, ellenőrzése, teratogén kockázat, műtéti kezelés, pszichoterápiás módszerek. Neuropszichológiai vonatkozások – kognitív deficit tünetek. Egészségmegőrzés és rehabilitáció epilepsziában.
A diabetes mellitus fogalma, az 1-es és a 2-es típusú cukorbetegség kialakulásának okai, jellemző tünetei, kezelésük. Megelőzés lehetőségei. Hipoglikémia, hiperglikémia. Hosszú távú szövődmények.

Makroangiopátia, mikroangiopátia, diabéteszes nefropátia, diabéteszes retinopátia, diabéteszes neuropátia. Az inzulin és a glukagon szerepe a szénhidrát anyagcserében. Ketoacidózisos kóma, hiperozmoláris kóma. Megfelelő étrend. A diabétesz alternatív kezelése. A vércukor napló.
A tanóra során tisztázandó fogalmak: epilepszia, parciális (fokális, lokális), komplex parciális, generalizált (motoros görccsel járó vagy anélküli), mioklónusos (izomrángásos), klónusos generalizált, tónusos generalizált, tónusos-klónusos (Grand Mal), tónusvesztéses roham. 1-es és 2-es típusú diabetes, inzulin, glukagon, hipoglikémia, hiperglikémia, anyagcsere, inzulin hiány, inzulin rezisztencia, cukorterhelés, hasnyálmirigy Langerhans-szigetei.

Kötelező szakirodalom:
- Dr. Winkler Gábor - Dr. Baranyi Éva (2009): Cukorbetegség. Springmed Kiadó Kft. ISBN: 9789639914087
- Leppik, Ilo E. Dr. (2010): Epilepszia Korszerű diagnosztika és terápia. Zafír Press. ISBN: 9789638859563

Ajánlott szakirodalom:
- Dr. Rudy W. Bilous (2002): Cukorbetegség. Pannonika Kiadó

Jogszabályok:
- nem releváns

A KÉPZÉSI PROGRAM GYAKORLATA

2. Modul: Jelző kutyák kiképzése (gyakorlat)

Modul célja

A résztvevők számára áttekintést nyújtson a hangot jelző és a rohamjelző kutyák kiválasztásával és kiképzésével kapcsolatos ismeretekről. Ismertesse a motiváció fokozatait, a kutya motiválásának helyes alkalmazását, eszközeit, fokozatait, időzítését. Ismertesse a kutya gátlásának és kontrolljának helyes alkalmazását, eszközeit, fokozatait, időzítését. Áttekintést adjon a klikkertréning, a szociális tanulás (do as I do) és a „dummy tréning" felépítéséről, szabályairól, helyes alkalmazásáról, valamint a különböző tréning módszerek alkalmazhatóságának indokoltságáról, korlátairól. Áttekintést nyújtson a kölyöknevelési program felépítéséről, az elsajátítandó feladatokról és a fiatal kutya szocializációjának folyamatáról. Ismertesse a rohamjelző és hangot jelző kutyák speciális képzésének módszertanát, a leendő gazda (kliens) kiválasztásának szempontrendszerét, a kutya és gazda vizsgára való felkészítését és az átadás utáni időszakban szükséges utógondozási feladatokat.

A modul tantárgyai

2.1. Tantárgy neve: A hangot jelző kutyák kiképzése (60 tanóra gyakorlat)
2.2. Tantárgy neve: A rohamjelző kutyák kiképzése (170 tanóra gyakorlat)

2.1. A hangot jelző kutyák kiképzése

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: gyakorlat.

Óraszám: 60 tanóra gyakorlat

A tantárgy célja, hogy a résztvevők számára áttekintést nyújtson:
- a hangot jelző kutya munkára való alkalmasságának megállapításakor alkalmazandó módszerekről,
- a hangot jelző kutyák kiképzési programjáról,
- a kiképzési tervről,
- a kiképzési alapelvekről és a fontos módszertani eljárásokról,
- az alap- és speciális képzésről,
- a gazda (kliens) kiválasztásának folyamatáról,
- a gazda-kutya páros összeszoktatásáról és vizsgára való felkészítésükről,
- az utógondozási feladatokról, a lehetséges problémák megoldási módozatairól.

A tantárgy rövid tartalma: speciális feladatok tanítása: telefoncsörgés jelzése. Hangadás (ugatás), majd csönd kérésre. Háztartási zajok (riasztó, csengő, füstjelző, kávéfőző, vízforraló, ébresztőóra, telefoncsörgés) gazda egyéni igényeinek megfelelő jelzése. Szakaszvizsgák összeállításának tematikája, gyakorlati megvalósítás. A kutya gazdához szoktatásának lépései, tematikája. Átadó vizsgafeladatok gyakorlása gazda nélkül és gazdával. Jellemző utógondozási problémák és kezelési technikájuk: behívás, zaj vagy idegen emberre érzékenység, agresszió idegen kutyákra, ugatás kerítésen át kutyákra, szeparációs szorongás, többszöri vezényszó adása, tárgyak rágása, dobálása, elejtése apport feladatban.

1. **Téma: Hangot jelző kutyák speciális képzés módszertana**

Gyakorlati óraszám: 60 óra

Gyakorlat tartalma: kerekesszék, bot, mankó melletti közlekedés, bökés, villanykapcsolás, segélyhívó gomb kapcsolása, ajtó nyitás-zárás, fiók nyitás-csukás, irányba, illetve tárgyhoz küldés, apport feladatok: tárgy tartása, tárgykiválasztás technikája, apró fémtárgy (pl. pénzérme, kulcscsomó), járóbot, mankó, kosár, póráz, plasztikkártya felvétele talajról, kézbe adása gazdának. Séta idegen emberek között, kosárral a szájban. Speciális feladatok tanítása: kiképzővel telefoncsörgés, füstjelző, riasztó, ébresztőóra, vízforraló, kávéfőző, ajtón kopogás, gyermeksírás, egyéb speciális hangok jelzésének tanítása. Gazdával telefoncsörgés, füstjelző, riasztó, ébresztőóra, vízforraló, kávéfőző, ajtón kopogás, gyermeksírás, egyéb speciális hangok jelzésének tanítása kiképző helyiségben, gazda otthonában, változó helyszíneken. Szakaszvizsgák összeállításának tematikája, gyakorlati megvalósítás. Utógondozási problémák megoldása.

A tanóra során tisztázandó fogalmak: hangot jelző kutya, motiváció, gátlás, kontroll, klikkertréning, do as I do módszer, dummy tréning, alapképzés, speciális képzés, apport, szakaszvizsga, átadó vizsga, utógondozás.

Kötelező szakirodalom:

- Maria Goodvage (2019): Gyógyító kutyák. Jaffa Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-475-224-0
- Gácsi M.-Ferenczy T. (1998): Kutyaiskola. Elektra Kiadóház Kiadó, Budapest ISBN: 963-7314-96-2

Ajánlott szakirodalom:

- Loványi Eszter: Kuku és barátai - Ismerjük meg közösen a segítőkutyák világát! Igaz történetek alapján. I & E Kft. Bp. 2015 ISBN: 9789631232417

Jogszabályok:

- 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet

2.2. A rohamjelző kutyák kiképzése

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: gyakorlat.

Óraszám: 170 tanóra gyakorlat

A tantárgy célja, hogy a résztvevők számára áttekintést nyújtson:
- a rohamjelző kutya munkára való alkalmasság megállapításakor alkalmazandó módszerekről,
- a rohamjelző kutyák kiképzési programjáról,
- kiképzési tervről,
- kiképzési alapelvekről, módszertanról,
- alap és speciális képzésről,
- gazda kiválasztásáról,
- gazda-kutya páros összeszoktatásáról, vizsgára felkészítéséről,
- utógondozási feladatokról, a problémák témaköreinek tekintetében.

A tantárgy rövid tartalma: a rohamjelző kutyák kiválasztásának módszerei kölyök és felnőtt korú kutyáknál, motiváció és gátlás helyes alkalmazása, klikkertréning szabályai, technikája, do as I do módszer felépítés, szabályai, technikája. „Dummy tréning" felépítése, szabályai, technikája. A kölyöknevelési program felépítése, elsajátítandó feladatok (szobatisztaság, boxtréning, szemkontaktus, lábnál követés, ültetés, fektetés, behívás, előreküldés, helyben maradás), szocializáció, félelmi reakciók kezelése. Közlekedésbiztonsági vizsga feladatok: közlekedési eszközből való biztonságos ki-be szállás a kutyával. Piszkoltatás, behívás nagyobb távolságról (szabad játékból), idegen kutyával való találkozás. Épület megközelítése, forgóajtón, vízlevezető rácson való áthaladás, liftezés. Közömbösség idegen emberekkel. Behívás ültetésből. Ültetés különböző helyzetekben, büfépult mellett, illetve amikor egy idegennel beszélget a gazda. Fektetés különböző helyzetekben: (gyors)étteremben étkezéskor az asztal alatt, nagy és zajos rakodó kocsi elhaladásakor, tömegben, miközben egy idegen átlépi a fekvő kutyát. Élelem-megtagadás. Helyben maradás idegen helyen a gazda távollétében. Speciális feladatok tanítása: közlekedés zsúfolt épületben, kosárral a kutya szájában. Póráz gazdának való feladása földről. Kisméretű fémtárgy gazdának való feladása földről. Ajtónyitás és becsukás (előre felrögzített madzaggal, illetve kifelé nyíló ajtó esetén madzag nélkül). Hangadás (legalább egyféle hang, majd csönd, kérésre). A gazda roham közbeni segítése (kéz, láb, törzs bökése, kéz, arc, fül, nyak nyalása). A gazda rohama közbeni segítség hívása. Szakaszvizsgák összeállításának tematikája, gyakorlati megvalósítás. Kutya gazdához szoktatásának lépései, tematikája. Átadó vizsgafeladatok gyakorlása gazda nélkül és gazdával. Jellemző utógondozási problémák és kezelési technikájuk: behívás, zaj vagy idegen emberre érzékenység, agresszió idegen kutyákra, ugatás kerítésen át kutyákra, szeparációs szorongás, többszöri vezényszó adása, tárgyak rágása, dobálása, elejtése apport feladatban.

1. Téma: Segítő kutyák kiválasztása kölyök és felnőtt korban

Gyakorlati óraszám: 12 óra
Gyakorlat tartalma:
- Hundezentrum Canis-Familiaris (http://canis-familiaris.de/) által alkalmazott kölyökkutya teszt gyakorlása, elemzése videofelvételek segítségével.
- 1. teszt 3-4 napos korú kutyakölyköt tesztjének megtekintése videofelvételeken.
- A teszt előkészítésének, végrehajtásának, kiértékelésének gyakorlása.
- 2. teszt 6 hetes korú kölyökkutyák tesztjének megtekintése videofelvételeken.

- A teszt előkészítésének, végrehajtásának, kiértékelésének gyakorlása.
- 3 hónapos kornál idősebb kutyák tesztjének összeállítása.
- A teszt előkészítésének, végrehajtásának, kiértékelésének gyakorlása.

2. **Téma: Motiváció és gátlás fokozatai, helyes alkalmazása.**
   Segítőkutya kiképzési módszerei: a klikkertréning szabályai, technikája, a do as I do módszer felépítés, szabályai, technikája. A „dummy tréning" felépítése, szabályai, technikája

   Gyakorlati óraszám: 24 óra
   Gyakorlat tartalma: a kutya motiválásának eszközei és fokozatai. Helyes motivációs eszköz megválasztása, a helyes időzítés.
   Gátlás és kontroll. A gátlás eszközei, fokozatai. Helyes eszköz megválasztása, a helyes időzítés.
   A klikkertréning: Alkalmazott tanulási típusok. A klikker keretei. A klikker 8 alapszabálya. A formázás technikája, szabályai. Sajáttest akció tanítása. Emberre orientálás tanítása. Tárgymanipuláció tanítása.
   A szociális tanulás (do as I do) szabályai, a tanítás szakaszai.
   A „dummy tréning" felépítése, szabályai, technikája. A módszer alkalmazhatóságának indokoltsága, korlátai.

3. **Téma: Kölyökkutya nevelése, szocializációja**

   Gyakorlati óraszám: 20 óra
   Gyakorlat tartalma: a kölyöknevelési program felépítése, elsajátítandó feladatok (szobatisztaság, boxtréning, szemkontaktus, lábnál követés, ültetés, fektetés, behívás, előreküldés, helyben maradás), szocializáció, csatornafedő rácson közlekedés, félelmi reakciók kezelése, helyes viselkedés lakásban, rágás, szeparációs szorongás elkerülése. A fiatal kutya szocializációjának legfőbb mozzanatai és azok kontrolljának helyes módozatai (találkozás idegen, furcsa emberekkel, idegen kutyákkal), az enyhe félelmi agresszió esetében alkalmazandó eljárás, enyhe félelmi reakció (zajoktól, tárgyaktól, emberektől) esetén alkalmazandó eljárás (deszenzitizáció, pozitív ellenkondicionálás).

4. **Téma: Rohamjelző kutyák speciális képzés módszertana**

   Gyakorlati óraszám: 80 óra
   Gyakorlat tartalma: kerekesszék, bot, mankó melletti közlekedés, bökés, villanykapcsolás, segélyhívó gomb kapcsolása, ajtó nyitás-zárás, fiók nyitás-csukás, irányba, illetve tárgyhoz küldés, apport feladatok: tárgy tartása, tárgykiválasztás technikája, apró fémtárgy (pl. pénzérme, kulcscsomó), járóbot, mankó, kosár, póráz, plasztikkártya felvétele talajról, kézbe adása gazdának. Séta idegen emberek között, kosárral a szájban. Speciális feladatok tanítása: kiképzővel látható szagminta tanítása (klasszikus asszociáció), szagminta jelzése testre rejtve, szagminta jelzése változó helyszíneken, szagminta jelzése szagkeréken zavaró szagok nélkül, majd zavaró szagokkal, szagminta jelzése gazdán kiképző helyiségben, gazda otthonában, változó helyszíneken, gyógyszer bevitele rosszullétet szimuláló gazdának. Szakaszvizsgák összeállításának tematikája, gyakorlati megvalósítás.

5. **Téma: Kutya átadása, utógondozás**

   Gyakorlati óraszám: 34 óra

Gyakorlat tartalma: a kutya gazdához szoktatásának lépései, tematikája. Átadó vizsgafeladatok gyakorlása. Jellemző utógondozási problémák és kezeléi technikájuk: behívás, zaj- vagy idegen emberre érzékenység, agresszió idegen kutyákra, ugatás kerítésen át kutyákra, szeparációs szorongás, többszöri vezényszó adása, tárgyak rágása, dobálása, elejtése apport feladatban, hibás rohamjelzés javítása.

A tanóra során tisztázandó fogalmak: hangot jelző kutya, rohamjelző kutya, motiváció, gátlás, kontroll, klikkertréning, do as I do módszer, dummy tréning, alapképzés, speciális képzés, apport, szakaszvizsga, átadó vizsga, utógondozás.

Kötelező szakirodalom:

- Maria Goodvage (2019): Gyógyító kutyák. Jaffa Kiadó
- Gácsi M. Ferenczy T. (1998): Kutyaiskola. Jaffa Kiadó Budapest ISBN: 963-7314-96-2

Ajánlott szakirodalom:

- Loványi Eszter (2015): Kuku és barátai - Ismerjük meg közösen a segítőkutyák világát! Igaz történetek alapján. I & E Kft., Budapest ISBN: 9789631232417

Jogszabályok:

- 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet